

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. Κωδ. J, 24/19 70

A!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

6-10-1980

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ήξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) *Άγιος Σπυρίδωνος* (παλαιότερον ὄνομα:), Ἐπαρχίας *Κυρρηνείας* Νομοῦ
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *A. X.* *Ρουσουρίδης* ἐπάγγελμα *λαογράφος* Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *T. K. 1436*, *Λεωκωσία, Κύπρον* Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες: α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Μικαῆλ Σκουρίδης* ἡλικία *75* ἔτη γραμματικαὶ γνώσεις *ὀρθογραφία* τόπος καταγωγῆς *Άγιος Σπυρίδωνος*

β) *Παρατιθέμεναι πληροφορίες* *Ἐπιτομή Ἑλληνιστικῆς ὀρθογραφίας*

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖα ἀγροτικά περὶοχὰ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖα διὰ βοσκήν ποιμνίων; *Τὰ μαγιά κτήνη ἀφραναπιάδιν αἰρέδα. Σηροεκιμοκιοῦντα διὰ βοσκῆς. Μοιφιῖα* Ὑπῆρχον αὐτὰ χωριστὰ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα; *Ἐνηλλάσσοντα μαγιά κτήνη ἀφραναπιάδιν*
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικά πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. *Ἐκκλήσιας εἰς χωρικοὺς γαιοκτήμονας*
- 3) Ὁ πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του; *Διατηρεῖ αἰρέτως ἐξ ὀλοῦτος διενέμετο εἰς ἅπαντα τὰ κτήνη αἰρέτως ἐξ ὀλοῦτος*

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμιάς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὄργωματος; *Μετὰ τὴν ἀπόκρισιν αἰώνου καὶ αἰγοπροβάτων*

2) Πότε ἔχινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; *Τὸ 1920*

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; *Τὸ 1930*

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; *Α. Φ. Φερρὸν ἐκ Γενναίων*

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. *Κούρας*... 4. *Τὸ Νίχ*... 7. *Ἡ βούρα* 10. *καὶ κερωνίδκια*
 2. *Κούρος*... 5. *Ἡ σπάρτη* 8. *Ἐνωσις*
 (τό) 3. *μοάριχ*... 6. *Ἡ μεσοτύπη* 9. *Τὸ ἄββατίειμα*

2) Τρακτὲρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει); *Τὸ 1946*

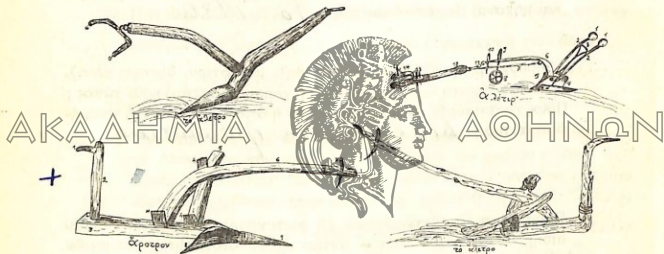
3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... *Τὸ 1960 εὐραμέστηκ. δηλ. βοῶν*

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)..... ✓

5) Μηχανή ἄλωνισμοῦ ... *Id. 1955*

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκευάζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον *Καποιοῦ. Τορδάνης. Ἐκ. Καϊφιακίου καὶ ἄλλοι. ἄροτρον. Ἐμάδα. Ἰγ. αὐτοῦ οἱ. Συγκριτικαί.*

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ υπήρχον (ἢ υπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον(1) καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. <i>Καύρος</i>	6. <i>Ἐμφάκισμα</i>	11.
2. <i>Καύρος</i>	7. <i>πὰ κρωκιδία</i>	12.
3. <i>τὸ μοῦρον</i>	8. <i>πὰ φερέα</i>	13.
4. <i>ἡ ἐπὶ ἄθ</i>	9. <i>τὸ νῖν</i>	14.
5. <i>ἡ μεσαύτης</i>	10.	15.

ἢ πο. ἰεφάκιον ζυγῶν ἰνῶνον πὰ φερέα μετ' ἐπὶ μοῦρον

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

ἡ φερέα ἐπὶ ἀνομαζοῦ πὰ μοῦρον πὰ ἐνῶντα

πὰ φερέα μετ' ἐπὶ πᾶσι ἄροτρον καὶ μοῦρον

πὰ πᾶσι ἄροτρον

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άρίθμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τήν άροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογράφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τήν χρῆσιν ἐκάστου.

Ἰ.κ.ο. ξυλίν. α.μ.φ.ῆς.....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ άρότρου; *Τοιοῦτοῦς...*

Ἰ.κ.ο. ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου, *Ἰ.κ.ο. ξυλίν.*

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τήν κατασκευήν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πρίονι, άρίδι, άρνάρι, ξυλοφαί κλπ.)...

πρίονι
+
ε.β.α.ῶ

άριδα

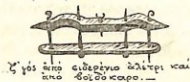
- 5 - +

ξύνι ἢ ξυλοφαί (άρνάρι) +

το σκεπάρνι, τὸ ερωτήσιον

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *καὶ? ἀφ' ὁποῦν. ζῶα, ... 3.2) α.τ.ε. ...*
 β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *... Δύο ... καὶ κατ'ε.*
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *... ἠδ' αὖτις...*

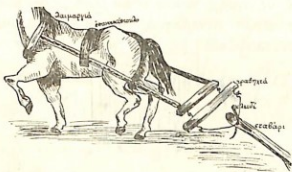

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.). *Ζυγός, ... ζουριμάκι, ... ζεύγος, ...*

(2) τῶν ζῶων, ... καὶ ... ζουριμάκι, ... καὶ ... ζεύγος, ...
... καὶ ... ζουριμάκι, ... καὶ ... ζεύγος, ...

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχού : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *... τῶν ζῶων, ... καὶ ... ζουριμάκι, ...*
- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; *...*
 Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; *...*

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

ζ. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σημερινόν) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναίκα 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας . *Μ.Ι. Λατ. Σ. Δ. Χ. Ρ. Σ.*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἄλογου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον... *Δ.Ι. Σ. Κ. Τ. Ο.*

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ, φωτογραφία).

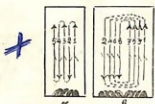
*Μ.Ι. Σχοινί. Βοδ. ὀμοίου. κα. ἄλλα θύρον δεθῆ
 ἑξῆς βοδ. κέρατα. ἑξῆς ζῶον.....*

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

~~...~~ Μάνκο κ.ε. φ.ε. αὐλακίαις. αὐλακ. αὐτ. ε. τ. α. κ.
... γ. ρ. ε. φ. μ. ο. ι. κ.

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

.....

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ὄγρου ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορῆς ἢ σποριῆς, πιτάμιες, σιαστές, μεσοδράδες κ.λ.π.); *Ν.α.ι. ... ε.π.ε. φ.ω.ρ.ι.σ.α.ι. ... (μ.ρ.ο.σ.τ.α.λ.ε.τ.ε.φ.)*

.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); με αὐλακίαν;

... *μ.ε. αὐ. ρ. α. κ. ι. α. κ.*

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον; ...? *Ο.κ.ι. Μ.α.ν.τ.ε.κ. ε. Δ.ο.α.κ.ε.ν. Ε.π.ε. Ν.α.κ.ο.ρ.α.*

αὐ. κ. ρ. ἡ. σ. α. ἡ. ρ. ὀ. λ. β. ρ. α. ν.

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλίτ. *Μ.ζ.α.γ.ι.μ.ε.λ.*

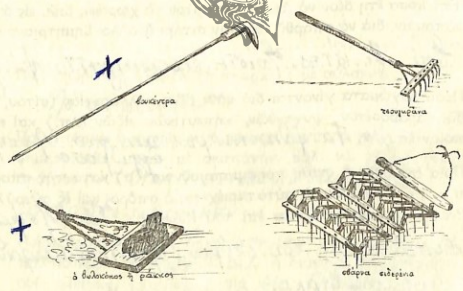
.....

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *Μπ. πόν. ματσουκαν (διδ. ρ. ν. α. ἀμφ. κ. π. ζ. σ. κ. ἀ. β. ε. ρ. μ. α. σ.)*...

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωρραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *Γίνετ. α. ν. ... δ. α. ρ. α. μ. γ. ι. σ. φ. α. ... δι. ἄ. ... μ. ι. σ. κ. α. ν. ἰ. δ. ο. ... σ. υ. ρ. ο. φ. ἰ. τ. ο. ν. ... δ. α. σ. β. ο. ὦ. ν.*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

ἤ.κί. .. μῆλο. κό. ζιζανί.

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι τοῦ ἐκτελοῦν

ἤ. αὐξήμα. μαί. καί. βέκνα.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεγοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὄσπριων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

ἤ. κρησφιμοποιεῖτο. ἀπὸ σπόρου. χωράφια
ἀποπριεῖται, ἤ. σπορὰ ἀγίνεται. Μεταπτά
(μουντ. εἰ. εἰ. εἰ.)

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεγοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. Τὰ ζῶα χωράφια τοῦ κρησφιμοποιεῖτο διὰ δημητριακά, κοῦα κ.ά. ἀγρανάμικ.

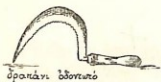
- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως. ἤ. φ. ν. τ. σ. τ. δ. εἰ. ε. αὐξήμα. ὄ. κ. εἰ.

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) Τὸ βιμπρό δρεπάνι
 με κόψη χέριται φασούρα, καὶ με κόψη
 με... χερό... (αιροδωτόν) χέριται...
 δρεπάνι καὶ διαρρηκτικὸν εἶδος δένδρου

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ
 ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ
 σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) ἐθερίζοντο
 (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν
 ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) Μὴ.....

αιγαδυστήρι

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργα-
 λείου ἦτο ὀμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν) ἤ...
 ... διατήρι.....

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτο-
 γραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; ἢ...
 χειρολαβή σου ἦτο... εἰκοὶ...
 ... πούμπουρος.....

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) *Ο... Βαρνάβου... Μαρτίνου... κ.κ. Ναιπήδου*
μιάτρικος: Αφ... Πικιήται... Ζυλιετ. κ.κ. Ναιπήδου.
- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσης καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Δι... Ζαργιώδους... (Μακάρισμα)... ὀσάμης*
... κ.κ... Δημητριακῶν... ἦσαν... Ζαργιώδους... ἀφ' ἑδῶν.

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπιτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *β... κ.κ... κ.κ... τ.ο.δ... Π.ο.φ.α... (10 εὐκ.)*
- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *Παλιὰ γὰρ...*
- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι ἐθεριστὰι ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *Οἱ... γ.ο.ι... ε.η... ἦ.ε.ρ.ι.σ.τ.α.ι... ἀποθέτουν ἐπὶ... ἐ.κ.ο.ε.δ.ι.α.ν... (χεριὰ)... ἐ.πὶ... τ.ο.δ... ἐ.δ.ά.φ.ου*
ἐ.θ.α.υ.ρ.α.ι.δ.ι.δ.ε.σ.ῆ... φ.α.ν.ό.κ.υ.ρ.α... μ.α.ι... α.π.η.α.ἰ.ῆ.σ.ο.υ 4-5
τ.η.ν... ἄ.ρ.μ.α.η.η.
- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πίασμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *4-5... χε.ρ.ι.ε.ς... (στο.ε.δ.ι.α)*
... ὄ.α.ι... ὄ.τ.α.κ... εἶ.ν.α... μ.ε.γ.ά.θ.α.ι... ο.φ... ἐ.κ.ά.κ.υ.ε.ε... αἰ... ρ.ε.φ.η.μ.ῆ
... ἰ.ε.ρ.ι.σ.μ.α.κ.ε.α.ι... κ.ρ.ο.ε... ἔ.π.η.κ... α.υ.τ.ῆ.ν... μ.α.τ.ῆ.ν... ὀ.σ.π.ῆ.ν... ἰ.δ.ι.α.ν... (μ.ο.ν.ό.κ.υ.ρ.α) ἄ.ρ.μ.α.η.η... σ.τ.α.υ.ρ.α.ι.δ.ι.δ.ε.σ.ῆ...

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ καλοῦνται ἀγκαλιές. *Ἀγκαλιές*.....

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; *ἄνδρες... γυναῖκες...*

ὑπῆρχον... ἀγκάλια... ἀγκάλια... ἀγκάλια...

2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθιον (μεροκάματο) ἢ κατ' ἀποκοπήν (ξεκοπής). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν). *μετὰ... ἀνευ...*

μετὰ... ἀνευ... ἀνευ...

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύλαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλλοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῆ ἡ μέση των) ; *ἐπίσης... ἀνευ...*

ἐπίσης... ἀνευ... ἀνευ...

4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; *Σελήνη*
ἀφαιψα... Δε.υ.τ.άραι... Ο.β.δ.η.ο.τ.ε. Τρί.Τ.πν.
...α.αί... δ.ο.ρ.β.π.κ.

5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικά τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. *Ἐτραγουδοῦσ. δ.α.ρ. Ἡὸ*
ἄσμα "Ὁ... Π.ρ.α.μ.ο.ν.ε.υ.ε.ἰ.ς."

6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάλα, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον. *Ἡ.α.ρ.α.ρ.ω.σ.τ.μ.α.μ.π.ρ.α.τ. (δ.α.α.α.ε.ε.ε.ε.)*
α.α.α.α.ἰ. κ.ο. ἰ.ἰ.ο.σ. κ.ο.ε. ἰ.ἰ.ρ.ι.ο.σ. α.α.α.ἰ. κ.ἦν ἰ.ἰ.ο.κ.ρ.
π.ι.γ.ο.τ. ἰ.ἰ.κ.ο.σ. κ.ο.δ. ἰ.ἰ.ρ.ο.δ. μ.α.ἰ. ἰ.ἰ.γ.ο.τ.
"... μ.α.γ.ἰ.ἰ.ς... ἰ.ἰ.ρ.ο.δ.ἰ.ε.ς... ἰ.ἰ.α.μ.ἰ.α.α. ἰ.ἰ.ε.ς
"μ.α.λ.δ.α.ρ.οῦ.α.ς"... ἰ.ἰ.ε.ς... ἰ.ἰ.ο.π.ο.δ.ἰ.τ.ο.υ.κ. ἰ.ἰ.μ.ἰ. κ.ο.ε.
κ.ο.ἰ.κ.ο.ν. π.ρ.ὸ.ς. ἰ.ἰ.α.κ.ἰ.δ.ἰ.ο.κ.ο.ν. ἰ.ἰ.κ.ἰ.ρ.ε.μ.ο.σ. ἰ.ἰ.ο.ἰ. π.ο.ρ.ὸ.ς.
ἰ.ἰ.ο.δ. ἰ.ἰ.ρ.ι.π.α.ν.ἰ.ο.δ.

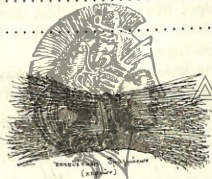
δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχυόν.

1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχυόν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέραις ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Ἡ.μ.ο.μ.α.σ. μ.ε.τ.ἰ.α. ἰ.ἰ.ο.ἰ.*
ἰ.ἰ.ε.ρ.ἰ.ο.δ.ἰ.ο.ἰ.

- 2) Πώς γίνεται τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυν καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πώς ἐδένοντο· με κοινὰ σχοινία, με σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελουσιδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.

ἰδ. ἐνορ. τε.
 διὰ. ἡδ. ἰδιωτ. διακίωσ. ἐστ. φυλακίαι...
 ἐνορ. τε. αἱ. δομοίαι. ἰδιωτ. ἐστ. ἰδιωτ. αἱ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρῶνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρῶνοντο ἐκεῖ καὶ πώς ἐτοποθετοῦντο ;

Συνεκεντρῶνοντο... 30-35. ἀπὸ ἀγροῦ...
 εἰς... ἐνορ. τε. αἱ. δομοίαι. ἰδιωτ. ἐστ. ἰδιωτ. αἱ.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; ἰδιωτ. ἐστ. ἰδιωτ. αἱ.

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς. *κατὰ ἑδρ.*
Φεβρουάριου αἰὶ φῦτευσις

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.

Διδ... καὶ... ἀροτρον... καὶ... ἀροτρον
Παραπομπὰ τοῦ καὶ... διὰ... καὶ... ἀροτρον

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, πριφύλλι, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.

ἴσται

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.).

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας)

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)
.....
.....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Μακροσ. μεταφέροντο εἰς τὰ ἀλώνια.....
.....
.....

2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμόν δεμάτια. Εἰς τινος τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; *Εἰς σωρόν*

Εἰς... σωρὸν ἀρ. θεμωνίου.....
.....
.....

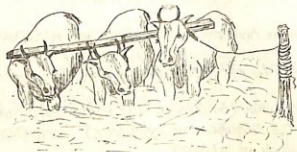
3) Ὑπῆρχεν ἀνεκάθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; *Ὑπῆρχαν*

ἀνεκάθεν ἀλώνια.....
.....
.....

4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; *Ἐξω τοῦ χωρίου*

.....
.....
.....

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

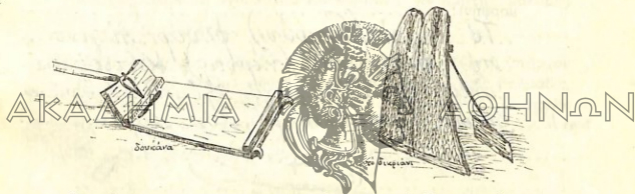
11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχρυσίτησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ ξύλινοι στῦλοι, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενοι σπηγερός, στρούλουργας, δουκάνη, βουκάνη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχια.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνο-
στυλον μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες και σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχυῶν διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾶ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνια, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακὰ με ἄλωνιστικὸν μηχανήμα ; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἤλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχυῶν τούτων ; *ἴσως*.....

... *δουκάνια* (δουκάνια).....

8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; ἡμέρα...
 ἄνακαφθα. μου. ἡμέρα... μείνει. ἡμέρα... ἄνακαφθα.
 Διέκομτο. ἀνάκαφθα. δύο ἡμέρες. ἡμέρα...
 δι. ἀνάκαφθα. ἡμέρα...

12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρῆσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικοῦλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Τὸ... παλι. (δουκράνι) φηκάρι. ἡμέρα...
 πό... φερναλί. ἡμέρα... κατδοκα...
 ἄλλο... ἡμέρα... ἡμέρα... ἡμέρα...
 ἡμέρα... ἡμέρα... ἡμέρα...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχους ; Ναι...

14) Ἦτο ἐν χρῆσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἄλλαχού φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπετε κατωτέρω εἰκόνα)...

Μάθημα... ἡμέρα... ἡμέρα...
 ἡμέρα...

15) Πώς λέγεται ἡ ἔργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἑνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν ..*79 φ. κοίτο. 2-3 κούρια.*
 ..*μου. 4 κούρια. 2-3 κούρια.*
 ..*ἀλωνία.*.....

16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνησθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἀχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

...*μάλαμα*.....

17) Ποῖοι ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικὴ ἀλωνιστὰ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. πομπανήδες, καλούμενοι ἀλωνιστὰ καὶ ἀγωνιστὰ) οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν ..*Ο. 1. 0. 105*

...*ε. γεωργὸς με βόδια μου. ζῶα.*.....

18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

...*ὄλοι.*.....

19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; ..*ὄλοι*

...*ξύλα. 1. μῆκος καὶ 1. πάχος. 3. ἰντσες.*.....

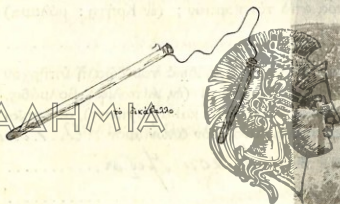
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἄλωνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.). *Πνεύται... φρέσας... διὰ... ἕβον... ἀνάμειξις...*

κοπάνος στρογγυλός

ξίλο κομηνόλοσ διὰ τὸ κοπάνισμα μικροῦ σποροῦ δημητριακῶν...

κοπάνος στρογγυλός

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; *Ὀλιγὰ μνηστῆν... ἕβ... ἀμειψίνε... ἀμόνον...*

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ σταχύος, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

Οἱ... πωλοῖς
 .. δ. μαρ. ν. ἡ. ο. τ. ο. .. δ. ν. ἰ. ε. .. α. δ. ρ. ο. .. Α' .. 3 η' .. ε. ε.
 .. δ. ἰ. ρ. ο. .. κ. ε. .. α. δ. ρ. ο. τ. α' .. ἡ. κ. ε. μ. γ. α. κ. δ. ἰ. ἰ.
 α. ἰ. δ. κ. ἰ. α. ν. α. ν. .. ε. ἰ. δ. .. ἰ. ἰ. δ. ... ἰ. ἰ. ρ. α.

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

2. τραγούδια φωνές
 ..
 ..
 ..

23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΣΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ
 ..
 ..
 ..
 β. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.

Μάλαμα .. Μετ. ἰ. δ. ρ. ο. ἰ. ἰ. ν. ο. ἰ. ἰ. ν. ο.

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ἐπιμίσημα.. ἕως γέτο. δωρὰς.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φυτῶρι, θρινάκι ; Ἰχθυογραφήσατε τοῦτο. Πῶς.....

φ.σ.ρ.υ.α.π.ξ.ιν.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἀνδρᾶς, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Ἄνδρες καὶ γυναῖκες· ἐπιπρωτ. λιχνισ-
τῆς· ἀμοιβῆ (ἀμοιβῆς).....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Τὰ· πωδονερα· γαῖν· ἤσαν· ἡραρὰ· καὶ.....
ἡρῶνισμα· κ.τ.λ.· ἀ.ρ.ρ.· καὶ· ἀκαρκίνισμα.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἔν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα): διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο .. Διὰ... στίχων... Ψ.σ.μ.ο... Σ.γ.ω.ν.ο.φ.α.

.....

6) Ἐφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;.....

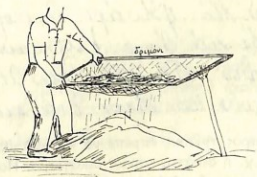
.. Διὰ... ποσειδώνιατες.....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΘΗΝΩΝ

+ τὸ ἀρβόγιον

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

7) Ὃταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ;

ὅ. μαρτυρῶν. ἀποκρίματα
 καὶ φτυὰ εἰς σωρόν. (φτυάρι). διὰ κροκί
 τὴν ἀποκρίματα. ἀποκρίματα. ἀποκρίματα. ἀποκρίματα.
 σωροῦ διὰ φτυάρι φτυαρίου.....

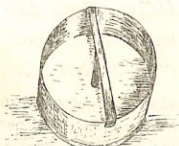
8) Ἄλλοι ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

ἀποκρίματα. ἀποκρίματα. ἀποκρίματα.
 ἀποκρίματα. ἀποκρίματα. ἀποκρίματα.
 ἀποκρίματα. ἀποκρίματα. ἀποκρίματα.
 ἀποκρίματα. ἀποκρίματα. ἀποκρίματα.
 ἀποκρίματα. ἀποκρίματα. ἀποκρίματα.

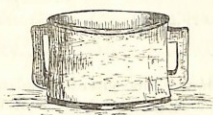
γ'.1) Ποῖα ὀφειλά πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ; βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).

... *ἰ.π.π. ... ἀποθήκη ... εἰς ... ἀποθήκη ... ἀποθήκη ... ἀποθήκη*

μισοκέλι

κούπελος

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος, εἰς τὸ ἄλωνι;

α) τὸ παπαδιάτικο, *πα*

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο, *ναι*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) τὸ γυφτιάτικο,
δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρῆσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) ... *Δύο ... ἀποθήκη ... εἰς ... ἀποθήκη*

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

ἀποθήκη ... εἰς ... ἀποθήκη ... ἀποθήκη ... ἀποθήκη

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; *εἰς... ἀπυρῶνα... ἰσθῶς...
...καθ'... κυρίου...*

5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

*Διὰ... νοδωνιῆματος... ἀπὸ... ἄφα... φέ...
...επιθῶσι...*

6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχυῶν,
τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ...

*Κατὰ... ἄφα... ἡμαθαρῶνε... τὰ... ἀπὸ...
...ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ...*

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσου χρόνου ; ...

*... τὰς... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ...
ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ...*

Δ'. ΕΘΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἄποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

*Κατὰ... ἡμέρας... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ...
... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ...
... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ...
... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ...*

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ...

*Κατὰ... ἡμέρας... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ...
... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ...*

- 3) Τί καίονται εις τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) . . .

Ἐπιμοιοι . . . καὶ . . . Γαῖδα . . . αἰωσὶ . . . ἀπὸ . . .
ἤλιου . . .
.....
.....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) . . .

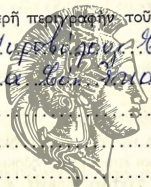
Ὁ Ἰούδας . . . καὶ ὁμοίωμά . . . δὲ . . . ἄνευ . . .
ἀλλοῦ . . . ἀνευμάλιον . . .
.....
.....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφήν τοῦ ἔθιμου ἐς τὸν τόπον σας

Ἐπιμοιοι . . . ἀνευμάλιον . . . Ἰούδα . . .
ἀπὸ ἔθιμου . . . Ἰούδα . . .
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

6.10.1970

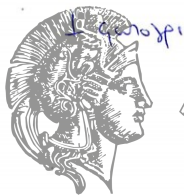
Αχρυσουσικη

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΚΥΡΡΟΣ Ι, ΒΙ
Ἅγιος Βασιλευσθεύς, Κυρρυσίας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

